

Razem Lepiej

Projekt młodzieży dla młodzieży - zapraszamy do naszej przygody!

Realizator:

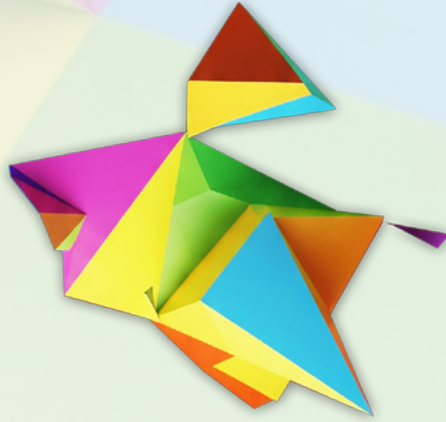
Partnerzy:

Dofinansowane przez
Unię Europejską

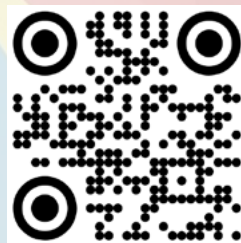
Projekt: Razem Lepiej
Lider: Wałbrzyskie Stowarzyszenie Młodzieży
Więcej informacji: www.wuesem.org

Razem Lepiej

Projekt młodzieży dla młodzieży - zapraszamy do naszej przygody!

Ta publikacja powstała jako jeden z rezultatów projektu: „Razem Lepiej”, realizowanego przez Wałbrzyskie Stowarzyszenie Młodzieży wraz z partnerami

Więcej informacji o organizacji i działaniach podjętych w ramach projektu znajdziesz wewnątrz tej publikacji lub odwiedzając stronę:

www.wuesem.org

Publikacja: „Razem Lepiej”, w ramach projektu nr: 2023-1-PL01-KA154-YOU-000142923. Typ działania: KA154-YOU – Działania wspierające uczestnictwo młodzieży. Czas trwania projektu: wrzesień 2023 – sierpień 2025 (24 miesiące)
Koordynator: Wałbrzyskie Stowarzyszenie Młodzieży (WSM)

Zespół redakcyjny: Liderzy i uczestnicy projektu „Razem Lepiej”
we współpracy z kadrą Wałbrzyskiego Stowarzyszenia Młodzieży.

Spis treści

/ Słowem wstępu	3
/ Poznajmy się: Wałbrzyskie Stowarzyszenie Młodzieży	4
/ Start z wysokiego C: Moc Pomocy 2023	8
/ Działania: Jak to wyglądało od kuchni?	11
/ PhotoVoice: Nasze miasto w obiektywie	17
/ Historie z pierwszej linii	28
/ Integracja i włączenie jako oś naszych działań	34
/ Dialog z miastem: Przy jednym stole z decydentami	39
/ Wielki Finał: Gra o Wałbrzych i Event w Starej Kopalni	42
/ Inspiracja dla innych: Jak zrobić to u siebie?	46
/ To dopiero początek...	50
/ O programie Erasmus+: Więcej niż podróże	52

Młodzież w czasie działań

Słowem wstępu

Witamy! Skoro trzymasz w rękach tę broszurę, to znaczy, że interesuje Cię, co młodzi ludzie mają do powiedzenia w Wałbrzychu. Przez ostatnie dwa lata (dokładnie od września 2023 roku) realizowaliśmy projekt „Razem lepiej”. Nie robiliśmy go dla punktów w szkole czy wpisów do CV – robiliśmy go, bo zależało nam na realnej zmianie.

W tej publikacji prześledzisz naszą drogę. Zobaczysz zdjęcia z sesji PhotoVoice, które pokazują Wałbrzych bez filtrów, dowiesz się, jak przygotowywaliśmy grę terenową w Starej Kopalni i przeczytasz o naszych rozmowach z władzami miasta. Pisaliśmy to wszystko z myślą o Was – rówieśnikach, którzy też chcą działać, oraz o organizacjach, które szukają pomysłu na to, jak skutecznie włączyć młodzież w życie miasta.

Zapraszamy Cię do naszej przygody. Przeczytaj, zainspiruj się i pamiętaj: w naszym mieście naprawdę jest razem lepiej.

Poznajmy się: Wałbrzyskie Stowarzyszenie Młodzieży

Jesteśmy grupą, która wierzy, że młodość to nie tylko wiek, ale przede wszystkim energia do działania. WSM to organizacja tworzona przez młodzież dla młodzieży. Od 2006 roku udowadniamy w Wałbrzychu, że możemy mieć realny wpływ na to, jak wygląda nasze otoczenie.

Co nas napędza? Nasz zespół to miks świeżego spojrzenia młodych liderów i wiedzy doświadczonych pracowników młodzie-

żowych. Razem tworzymy przestrzeń, w której każdy może rozwijać swoje ambicje, realizować odważne cele i mierzyć się z wyzwaniami, które inni uznają za niemożliwe.

Nasza misja: Nadajemy znaczenie! Chcemy, aby codzienność młodych ludzi była świadoma i pełna pasji. Jak to robimy?

- Wspieramy wolontariat i uczymy, jak brać sprawy w swoje ręce.
- Organizujemy czas wolny tak, by budował umiejętności, a nie tylko zabijał nudę.
- Rozwijamy ducha przedsiębiorczości i promujemy zrównoważony styl życia.

Co robimy w praktyce? Nasze portfolio to nie tylko tabelki w Excelu. To setki koncertów, akcji charytatywnych, inspirujących szkoleń i obozów. Działamy lokalnie w Wałbrzychu poprzez kampanie społeczne, ale też otwieramy okno na świat, organizując międzynarodowe wymiany młodzieży i treningi w ramach programu Erasmus+.

WAŁBRZYSKIE STOWARZYSZENIE MŁODZIEŻY

Bądźmy w kontakcie!

Masz pomysł? Chcesz do nas dołączyć? Pisz, dzwoń lub wpadaj na nasze sociale:

- Łukasz Hoppe: +48 600 385 690
- E-mail: office@wuesem.org
- WWW: www.wuesem.org
- Facebook: facebook.com/wuesem
- Instagram: [@wu.es.em](https://www.instagram.com/wu.es.em)
- YouTube: [@YouthWalbrzychWSM](https://www.youtube.com/@YouthWalbrzychWSM)

Start z wysokiego C: Moc Pomocy 2023

Każdy wielki projekt potrzebuje mocnego otwarcia, ale my postanowiliśmy odwrócić kolejność. Zanim oficjalnie przecięliśmy wstęgę, mieliśmy już za sobą miesiąc intensywnej pracy. Warsztaty ruszyły pełną parą już w październiku 2023 roku, więc gdy nadszedł 18 grudnia 2023 i wydarzenie Moc Pomocy w Starej Kopalni, nie przyszliśmy z pustymi rękami. Przyszliśmy z pierwszymi dowodami na to, że młodzież ma coś ważnego do powiedzenia.

Premiera przed oficjalnym startem Moc Pomocy w latach 2022 i 2023 to najważniejsza impreza promująca aktywność

Zaczynamy na Mocy Pomocy 2023

społeczną w Wałbrzychu. To tam, wśród wolontariuszy, postanowiliśmy pokazać naszą pierwszą serię zdjęć PhotoVoice. Nie był to tylko pokaz ładnych fotografii – to był nasz autentyczny, surowy ogląd na miasto. Pokazaliśmy miejsca, które nas inspirują, ale i te, które nas boją.

W centrum uwagi decydentów To, co wydarzyło się podczas naszych działań, przerosło nasze oczekiwania. Naszą pierwszą diagnozę zobaczyła rekordowa liczba osób decydujących o kształcie Wałbrzycha. Byli z nami:

- Prezydent Wałbrzycha dr Roman Szełemej oraz Wiceprezydentka Sylwia Bielawska, którzy z uwagą analizowali każdą fotografię.
- Radni Rady Miejskiej oraz członkowie Gminnej Rady Działalności Pożytku Publicznego.
- Kierownicy biur Urzędu Miejskiego, przedstawiciele MOPS oraz liderzy trzeciego sektora.

Co z tego wynikło? Dzięki temu, że pokazaliśmy konkretne efekty pracy już na evencie otwierającym, „razem lepiej” natychmiast zyskało status poważnego partnera. Decyden-

ci nie rozmawiali z nami o teoretycznych założeniach projektu, ale o konkretnych problemach, które uchwyciliśmy na zdjęciach.

Zyskaliśmy coś bezcennego: bezpośrednie dojście do osób zarządzających miastem i obietnicę, że nasze kolejne kroki będą bacznie obserwowane. To właśnie w grudniu 2023 roku, wśród gwaru wolontariuszy i w obecności najważniejszych osób w mieście, udowodniliśmy, że nie zamierzamy tylko „uczestniczyć” w projekcie – zamierzamy realnie zmieniać Wałbrzych.

Prace w grupie

Prezentacja projektu dla zebranych uczestników

Działania: Jak to wyglądało od kuchni?

Jeśli myślicie, że realizacja dużego projektu to tylko radosne spotkania i robienie zdjęć, to musimy Was nieco wyprowadzić z błędu. Za każdym sukcesem, który widzicie na zdjęciach, stoi ogrom pracy organizacyjnej, formalności i... nauki cierpliwości. Droga „Razem Lepiej” od pierwszego pomysłu do finałowego koncertu to historia o tym, jak nie poddawać się, gdy plan wymaga zmian.

Na jednym z pierwszych warsztatów...

Od pomysłu do wniosku

Wszystko zaczęło się od wizji: chcieliśmy, aby młodzież w Wałbrzychu miała realne narzędzia do dialogu z miastem. Zanim we wrześniu 2023 roku oficjalnie wystartowaliśmy, mu-

sieliśmy przebrnąć przez gąszcz dokumentacji programu Erasmus+. Pisanie wniosku to wiele pytań o cele, rezultaty i budżet. To był nasz pierwszy sprawdzian z determinacji.

Prawdziwe życie, czyli dlaczego zmienialiśmy plany? Projekt to żywy organizm. Kiedy ruszyliśmy z rekrutacją i pierwszymi warsztatami PhotoVoice w październiku 2023, szybko zrozumieliśmy, że budowanie zgranego zespołu i rzetelna diagnoza potrzeb miasta wymagają więcej czasu, niż zakładaliśmy w teorii.

Praca z młodzieżą, szczególnie tą z mniejszymi szansami, pokazała nam, że nie możemy gonić za terminami kosztem jakości relacji. Dlatego podjęliśmy ważne, odważne decyzje:

- Pierwszy przystanek (Aneks nr 1): Wydłużyliśmy projekt z 16 do 22 miesięcy. Potrzebowaliśmy tej prze-

strzeni, by dopracować nasze publikacje i lepiej przygotować się do spotkań z decydentami.

- Finałowy szlif (Aneks nr 2): Ostatecznie projekt urósł do pełnych 24 miesięcy. Dzięki temu mogliśmy zorganizować nasz festiwal w idealnym, wakacyjnym terminie, bez pośpiechu i stresu.

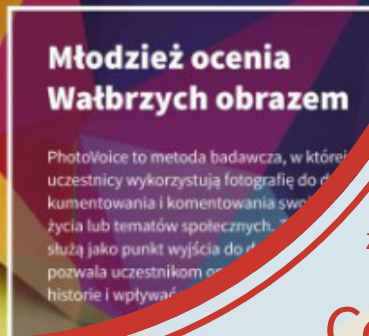
Cierpliwość – nasza nowa supermoc

Dziś, patrząc na drogę, którą przeszliśmy, wiemy jedno: cierpliwość w działaniach społecznych to podstawa. Formalności, aneksy i zmiany harmonogramu nie były dla nas przeszkodami, ale narzędziami, które pozwoliły nam dowieźć to, co obiecaliśmy – i to w najlepszej możliwej jakości.

Dalej pracujemy nad dokumentacją

Wąbrzych widziany oczami młodzieży

Platforma prezentująca subiektywne zdjęcia z
Wąbrzysza. Możesz dodać też swój punkt widzenia.

To była lekcja zarządzania nie tylko budżetem, ale przede wszystkim energią grupy. Pokazaliśmy, że jako młodzi ludzie potrafimy dbać o formalną stronę projektu tak samo dobrze, jak dorośli menedżerowie, nie tracąc przy tym z oczu naszej misji. Jesteśmy tu, gdzie jesteśmy, bo wiedzieliśmy, kiedy warto poczekać, a kiedy trzeba mocno przyspieszyć.

Zajawka w sieci

Co po nas zostaje?

Realizacja projektu to nie tylko proces, ale przede wszystkim konkretne rezultaty, które wypracowaliśmy przez te 24 miesiące. Oto nasza ścieżka sukcesów:

- Grudzień 2023: Pierwsza Diagnoza Wizualna – Seria fotografii PhotoVoice za-prezentowana podczas Mocy Pomocy, która stała się punktem wyjścia do rozmów z władzami miasta.
- Maj 2024: Mapa Potrzeb – Zbiór zidentyfikowanych przez nas wyzwań i potencjałów w Wałbrzychu, opracowany na podstawie sesji zdjęć terenowych i warsztatów.
- Styczeń 2025: Wsparcie Liderów – po pracy pojawiły się trudności i musieliśmy uzupełnić zespół, dużo pracowaliśmy z naszymi mentorami i nabieraliśmy sił.
- Marzec 2025: Rekomendacje – Postulaty młodzieży w dużym formacie, zbierające nasze rekomendacje i potrzeby.

Prezydent Wałbrzycha Roman Szełemej z młodzieżą w III LO

- Czerwiec 2025: Platforma PhotoVoice online – Cyfrowe archiwum naszych prac, dostępne dla każdego mieszkańca Wałbrzysza i rozpoczęcie pracy nad ogólnomiejskim PhotoVoice dla młodzieży.
- Lipiec 2025: Zakończona gra terenowa „Razem Lepiej” – Kompletny produkt edukacyjno-rozrywkowy (mapy, karty zadań) osadzony w przestrzeni Starej Kopalni i wersja w przestrzeni śródmieścia Wałbrzysza.
- Sierpień 2025: Publikacja „Razem Lepiej” – Ta broszura, którą trzymasz w rękach – kompendium wiedzy, historii i lekcji dla przyszłych liderów.
- Sierpień 2025: Krótki film dokumentalny – Video-relacja z przebiegu projektu, dokumentująca naszą przemianę i kluczowe wspomnienia z realizacji.
- Sierpień 2025: Festiwal i koncert finałowy – Największy rezultat społeczny: dwudniowe wydarzenie integrujące społeczność lokalną wokół pomysłów młodzieży.
- Sierpień 2025: Finałowe spotkanie z decydentami – Podsumowanie projektu i plan na dalszą współpracę w kolejnych miesiącach i latach w Wałbrzyszu.

PhotoVoice: Nasze miasto w obiektywie

Jedna z prac z PhotoVoice

Często mówi się, że jedno zdjęcie znaczy więcej niż tysiąc słów. W projekcie „razem lepiej” sprawdziliśmy to w praktyce, wykorzystując metodę PhotoVoice. To nie był zwykły kurs fotografii. To proces, w którym aparat w smartfonie stał się naszym głosem w dyskusji o przyszłości Wałbrzyska.

O co w tym chodzi? PhotoVoice to metoda partycypacyjna, która pozwala nam – młodym – pokazać świat dokładnie takim, jakim go widzimy. Nie musieliśmy pisać skomplikowanych petycji. Wystarczyło wyjść w miasto, uchwycić

konkretny problem lub potencjał na zdjęciu, a potem wspólnie o tym porozmawiać.

Jak to robiliśmy? Już od października 2023 roku, podczas warsztatów, uczyliśmy się patrzeć na Wałbrzych krytycznie, ale z miłością. Dzieliśmy nasze zdjęcia na dwie kategorie:

- 1. To nas boli:** Miejsca zaniedbane, bariery architektoniczne, brak przestrzeni dla młodzieży czy poczucie wykluczenia w niektórych dzielnicach.
- 2. To nas inspiruje:** Ukryte perełki miasta, miejsca z klimatem, gdzie czujemy się u siebie i które warto rozwijać.

Nasze postulaty (czyli co wyczytaliśmy ze zdjęć) Nasza galeria PhotoVoice, którą po raz pierwszy pokazaliśmy decydentom na Mocy Pomocy, szybko zamieniła się w listę konkretnych postulatów. Nie narzekaliśmy dla samej zasady – proponowaliśmy rozwiązania:

- Więcej „naszych” miejsc: Potrzebujemy w Wałbrzychu przestrzeni, które nie są ani szkołą, ani domem, gdzie możemy po prostu być, tworzyć i integrować się bez nadzoru.

Więcej kadrów z PhotoVoice

/// Lepsza komunikacja: Nasze zdjęcia pokazały, jak trudno czasem dotrzeć z odległych dzielnic do centrum życia kulturalnego.

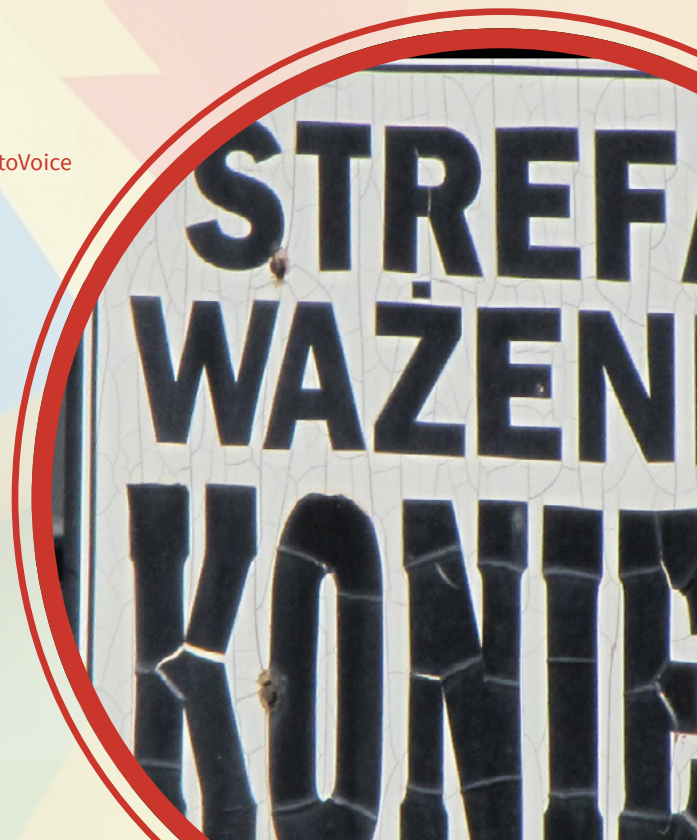
/// Estetyka i bezpieczeństwo: Wskazaliśmy konkretne punkty, które wymagają rewitalizacji, by stały się przyjazne dla młodych mieszkańców.

Głos, który został usłyszany Podczas debat w III LO i spotkań w Ratuszu nasze fotografie były najlepszymi argumentami. Trudno zignorować problem, gdy widzi się go na dużym formacie A0. Dzięki PhotoVoice przestaliśmy być „młodzieżą, która czegoś chce”, a staliśmy się „diagnozatorami”, którzy mają twarde dane wizualne na poparcie swoich słów.

To właśnie te zdjęcia stały się fundamentem dla naszej Gry Terenowej i rekomendacji, które przekazaliśmy władzom miasta. Pokazaliśmy Wałbrzych naszymi oczami – i co najważniejsze – dorośli wreszcie spojrzeli w tym samym kierunku.

Więcej kadrów z PhotoVoice

Kuba
Jakie miasto, takie graffiti

Kamil
Witamy, żegnamy

Kamil
Czyli dokąd

Wiktor
Co wydłżisz, piękno czy wulgaryzm?

Oscar Walbrzych swoim zdjęciem

www.walbrzych.damłodziej.org

Środek dnia w mieście 1

Powrót natury, koniec cywilizacji

Ogrodź Wałbrzych swoim zdjęciem

www.walbrzych.diamodziacy.org

Nadal nikt 2

Oceń Wałbrzych swoim zdjęciem

www.walbrzychdumlodziezy.org

Wiktor

Zwycięstwo natury, klęska Wałbrzyszan

Wiktor

Rok porcelany 2

Historie z pierwszej linii

Projekt to nie tylko dokumenty i eventy – to przede wszystkim my. Przez 24 miesiące przełamywaliśmy bariery, o których istnieniu wcześniej nie mieliśmy pojęcia. Z grupy osób, które „coś chciały zrobić”, staliśmy się zgraną ekipą, która teraz już wie, jak to zrobić.

Burzliwe dyskusje w zespole

Oddajemy głos kilku osobom, które były na pierwszej linii frontu:

Kuba: Na początku myślałem, że lider to osoba, która po prostu wydaje polecenia i ma najfajniejsze pomysły. Projekt „Razem Lepiej” szybko zweryfikował to podejście. Dziś wiem, że prawdziwe liderstwo to branie odpowiedzialności za zespół i umiejętność słuchania nawet wtedy, gdy mamy inne zdanie. Nauczyliśmy się łączyć kropki – od zdjęć PhotoVoice po konkretne postulaty dla miasta. To była moja najlepsza lekcja strategii w życiu.

Wiktoria: Pamiętam pierwszy stres przed debatą w III LO. Bałam się, że dorośli potraktują nas z góry, jak dzieciaki, które się bawią w projekt. Ale kiedy stanęłam przed decydentami z naszymi wynikami diagnozy w ręku, poczułam nagle ogromną pewność siebie. Zrozumiałam, że mój wiek to atut, a nie przeszkoda. Dziś wiem, że jeśli masz argumenty, to prezydent miasta traktuje Cię jak partnera do rozmowy. Przestałam się bać mówić głośno o tym, co ważne.

Arek: Dla mnie kluczowe było opanowanie chaosu. Przy tak długim projekcie, z aneksami i zmianami terminów, łatwo było stracić zapął. Nauczyliśmy się jednak, że błędy czy opóźnienia to po prostu feedback, a nie porażka. Kiedy ogarnialiśmy logistykę festiwalu w Starej Kopalni, czułem, że mam nad tym kontrolę. Ten projekt dał mi spokój ducha i przekonanie, że nie ma problemów, których nie da się rozwiązać dobrą komunikacją.

Julia: Projekt nauczył mnie empatii w działaniu. Zrozumiałam, że za każdą potrzebą, którą wyłapał na zdjęciach PhotoVoice, stoi konkretny człowiek i jego historia. Dbałam o to, by w naszym zespole każdy czuł się wysłuchany, bo tylko wtedy mogliśmy stworzyć coś autentycznego dla innych.

Rafał: Dla mnie najważniejsza była konsekwencja. Łatwo jest rzucić hasło, ale trudniej do-

prorowadzić sprawę do końca, gdy projekt trwa dwa lata. Nauczyłem się, jak dawkować energię i pilnować terminów, żeby nasze plany nie zostały tylko na papierze, ale stały się rzeczywistością w Sta-rej Kopalni.

Radek: Zawsze uważałem, że wolontariat to po prostu pomaganie. „Razem Lepiej” pokazało mi, że to też odpowiedzialność i konkretne umiejętności. Dzisiaj potrafię analizować potrzeby miasta i rozmawiać o nich bez kompleksów. To dało mi ogromnego kopa do działania poza strefą komfortu”.

Gabrysia: Moim zadaniem było pilnowanie ‚vibe’u’ grupy. Kiedy dopadało nas zmęczenie albo stres przed spotkaniami z decydentami, starałam się przypominać

nam, po co to robimy. Nauczyłam się, że dobre relacje wewnątrz zespołu to fundament, bez którego żaden festiwal czy gra terenowa by się nie udały”.

Kacper: Zawsze starałem się patrzeć na nasze działania z boku i pytać: „Czy to, co robimy, naprawdę przyda się moim rówieśnikom?”. Projekt nauczył mnie krytycznego myślenia i tego, że warto walczyć o swoje pomysły, nawet jeśli na początku wydają się zbyt odważne dla dorosłych”.

Co zostaje w nas na zawsze? Większość z nas przed projektem bała się wystąpień publicznych i nie miała pojęcia, jak działają mechanizmy miejskie. Byliśmy też trochę zamknięci w swoich bańkach szkolnych lub grupowych. Ale w tym projekcie się wymieśzaliśmy, poznaliśmy młodzież z zupełnie nowych środowisk, miejsc, szkół, klimatów. Dzisiaj nie tylko rozumiemy bardziej system

miejski, ale potrafimy trochę na niego wpływać. Wypracowaliśmy w sobie odporność i wiarę we własną sprawczość. Projekt to nie był tylko punkt w harmonogramie – ale to proces, który zmienił naszą definicję tego, co jest możliwe z kim możemy to zrobić.

Radek i inni na spotkaniu z Ministrą Edukacji
w Wałbrzychu

Integracja i włączenie jako oś naszych działań

Dlaczego właściwie nazwaliśmy nasz projekt „Razem Lepiej”? Odpowiedź kryje się w samej genezie naszej inicjatywy. Od pierwszego spotkania wiedzieliśmy, że w Wałbrzychu drzemie ogromny potencjał, ale jest on rozproszony. Młodzież z różnych szkół, osiedli czy środowisk rzadko miała okazję, by usiąść przy jednym stole i wspólnie zaplanować coś wielkiego. Pojawiała się też dyskryminacja i ocenianie, czasem wykluczanie. Postanowiliśmy spróbować to zmienić. Może całego miasta jeszcze nie zmieniliśmy, ale na pewno dla nas ten cel udało się osiągnąć.

Budowanie mostów zamiast murów Głównym celem projektu było włączenie osób z tzw. mniejszymi szansami. Chcieliśmy, aby głos młodzieży był kompletny, a nie tylko jednostronny. Dlatego do wspólnego działania zaprosiliśmy:

■ Ekipę z III Liceum Ogólnokształcącego im. Mikołaja Kopernika,

- Wychowanków Młodzieżowego Ośrodka Socjoterapii (MOS) w Wałbrzychu,
- Młodych aktywistów z różnych części miasta, którzy na co dzień nie biorą udziału w sformalizowanych zajęciach (ZHP, Teatr ILO itp).

Różnorodność to nasza siła. Początek był wyzwaniem. Musieliśmy przełamać pierwsze lody i stereotypy, które czasem narastają między różnymi środowiskami. Szybko jednak okazało się, że nasze problemy i marzenia są bardzo podobne. Podczas pierwszych warsztatów gdzie budowaliśmy nasz zespół i potem zajęć PhotoVoice nie było ważne, do której szkoły chodzisz. Liczyło się to, co widzisz w obiektywie i jaki

masz pomysł na naprawę swojego osiedla, podwórka, ważnej przestrzeni.

Włączenie w praktyce Dla wielu uczestników, zwłaszcza tych z mniejszymi szansami, projekt był pierwszą okazją, by poczuć się prawdziwym liderem.

Wspólnie przechodziliśmy przez coaching i sesje biofeedbacku, ucząc się wzajemnego wsparcia.

Razem staliśmy przed decydentami w Ratuszu lub Starej Kopalni, pokazując jedność naszych postulatów.

Wspólnie tworzyliśmy grę terenową, łącząc różne perspektywy i doświadczenia życiowe.

Pracowaliśmy nad festiwalem w 5 różnych zespołach zadaniowych, które ostatecznie były bazą do dwudniowego eventu dla mieszkańców.

Efekt „Razem Lepiej”

Dzięki takiemu podejściu, nasze rekomendacje dla miasta stały się bardziej wiarygodne. Nie były głosem jednej, wybranej grupy, ale wspólnym stanowiskiem młodych wrocławian. Udowodniliśmy, że integracja różnych środowisk jest możliwa, a praca w tak różnorodnym zespole daje znacznie ciekawsze i trwalsze efekty.

Oczywiście nie obyło się bez zgrzytów, trudności, wyzwań, rozstań, kłótni czy innych trudności. Ale ostatecznie przyjmujemy to wszystko jako nasze wspólne lekcje, które w jakiś sposób nas wzmocniły.

To właśnie ta „oś integracji” sprawiła, że projekt nabrał głębi. Nauczyliśmy się od siebie

nawzajem więcej, niż z jakiegokolwiek podręcznika. Bo w Wałbrzychu – niezależnie od tego, skąd startujesz – naprawdę jest razem lepiej.

Wika i Arek – szykujemy event końcowy

Dialog z miastem: Przy jednym stole z decydentami

W wielu projektach głos młodych kończy się na etapie ankiety. W „razem lepiej” poszliśmy o kilka kroków dalej. Stworzyliśmy realny pomost między nami a osobami, które trzymają stery w Wałbrzychu. Nie pisaliśmy petycji do szuflady – my po prostu usiedliśmy z decydentami do rozmów.

Od Mocy Pomocy po gabinety władzy Wszystko zaczęło się od mocnego uderzenia na Moc Pomocy 2023, gdzie zaprezentowaliśmy pierwszą serię zdjęć PhotoVoice. To był moment przełomowy – zobaczyliśmy, że nasze spojrzenie na miasto budzi autentyczne zainteresowanie. Od tego czasu nasze postulaty krążyły po najważniejszych biurach w mieście.

Ważnym etapem były spotkania indywidualne. Gościliśmy w murach I, II i III LO, MOS, roz-

mawiając z dyrekcją i nauczycielami, ale też wychodziliśmy na zewnątrz. Kluczowe były rozmowy z Panią Sylwią Bielawską – początkowo jako Wiceprezydentką Wałbrzycha, a później, po wyborach parlamentarnych, już jako Posłanką na Sejm RP. Ta relacja pokazała nam, że nasze pomysły mogą wybrzmieć nawet na poziomie ogólnopolskim.

Kontynuację dialogu zapewniła nowa Wiceprezydent Wałbrzycha, Anna Elżbieta Stec, która objęła to stanowisko w maju 2024 roku. Jej otwartość na projekty młodzieżowe pozwoliła nam dopracować szczegóły finałowych działań w Starej Kopalni.

Nasz Dialog wzmocniła też Gminna Rada Działalności Pożytku Publicznego w Wałbrzychu. To grono ekspertów od działań społecznych, w którym zasiadali przedstawiciele Urzędu Miejskiego oraz organizacji pozarząd-

dowych. Obecność w tak znaczącym gronie nauczyła nas, że dialog obywatelski to gra zespołowa. Projekt został też objęty patronatem Młodzieżowej Rady Miasta Wałbrzycha.

Szkoły i partnerstwa Nie byłoby „Razem Lepiej” bez wsparcia dyrektorów szkół i placówek. Ścisła współpraca z III LO oraz Młodzieżowym Ośrodkiem Socjoterapii pozwoliła nam dotrzeć do różnych grup młodzieży. Dyrektorzy nie tylko udostępnili nam przestrzeń, ale sami stali się recenzentami naszych pomysłów, pomagając nam zrozumieć, jak system edukacji może wspierać inicjatywy oddolne.

Co nam to dało? Nauczyliśmy się trochę dyplomacji, ale tej autentycznej. Wiemy już, że decydenci to ludzie, którzy potrzebują od nas konkretów: zdjęć, danych i gotowych propozycji. Zrozumieliśmy, że partnerstwo polega na wzajemnym szacunku – my dajemy świeże spojrzenie i energię, a miasto daje nam narzędzia do realizacji zmian. Ten dialog to największy sukces projektu.

Zdjęcia wysłane na stronę PhotoVoice
www.walbrzych.dlamlodziezy.org

Wielki Finał: Gra o Wałbrzych i Event w Starej Kopalni

Ostatnie tygodnie sierpnia 2025 roku były dla nas momentem prawdy. To wtedy w postindustrialnych przestrzeniach Starej Kopalni udowodniliśmy, że dwuletnia praca 40-osobowej grupy młodzieży może zmienić się w profesjonalne, dwudniowe wydarzenie, które tętni energią i sensem.

Gra Terenowa: „Razem Lepiej” Jednym z naszych działań było opracowanie gry terenowej, którą ostatecznie przygotowaliśmy w postaci częściowo multimedialnej co pozwoliło nam przy mniejszych osztach ulepszać treść kolejnych zadań. Rzygotowaliśmy wersję miejską, która rozgrywała się w centrum Wałbrzyska na terenie całego śródmieścia oraz wersję realizowaną w przestrzeni Starej Kopalni. Nie była to zwykła zabawa w podchody. To była wciągająca rozgrywka, która „problemy społeczne” zamieniła w wyzwania do pokonania.

- Jak to działało? Uczestnicy musieli zmierzyć się z zadaniami opartymi na naszych diagnozach PhotoVoice jak i tematach związanych z integracją, Unią Europejską i programem Erasmus+. Każdy punkt na mapie Starej Kopalni lub przestrzeni miejskiej miał ukryty QR Code z odnośnikiem do zadania lub zadań, które trzeba było wykonać w danej przestrzeni.
- Misja: Gracze uczyli się współpracy, negocjacji i krytycznego spojrzenia na miasto, a wszystko to w klimacie przygody. Pokazaliśmy, że o poważnych sprawach – takich jak włączenie społeczne czy rozwój miasta – można uczyć poprzez akcję i emocje.

Kulminacja: Event finałowy (30-31 sierpnia) był energetycznym domknięciem naszej dwuletniej podróży. Stara Kopalnia wypełniła się muzyką, warsztatami, fireshow, bańkami mydlanymi, prowadziliśmy też loterię i zbieraliśmy zapisy od chętnej młodzieży, która chciaaby się włączyć w przyszłe projekty WSM. Odbłyły się też warsztaty kuglarskie z Jerzym „Solo” Kozłowskim na placu eventowym na terenie Starej Kopalni w Wałbrzychu. Dla nas jednak też teren festiwalu przede wszystkim wypełnił się poczuciem, że zrobiliśmy coś ważnego.

Co po nas zostaje? Muzyka ucichła, ale efekty projektu „Razem Lepiej” trwają. Gra tereno-
wa pozostaje gotowym narzędziem, z którego mogą korzystać inne grupy, a nasze postulaty są

teraz częścią miejskiej dyskusji. Nasze zdjęcia poza placem eventowym Starej Kopalni podczas finałowej imprezy były publikowane w Galerii Łańcuskowej, w ciągu turystycznym przy Galerii na Piętrze, w holu byłego Wałbrzyskiego Ośrodka Kultury, podczas Festiwalu Twórczej Wyobraźni oraz w Multimedialnej Galerii Obrazu. Przez miesiąc była dostępna przy ciągu turystycznym dla zwiedzających Starą Kopalnię i uczestników Wałbrzyskiej Szkoły Talentów oraz Zespołu Pieśni i Tańca „Wałbrzych”. Kolejnymi przestrzeniami gdzie zostanie udostępniona będą Wałbrzyskie szkoły oraz Galeria Victoria. Wielki Finał nie był „końcem” – był prezentacją naszej gotowości do dalszego działania. Udowodniliśmy, że młodzieżowa energia w połączeniu z merytorycznym przygotowaniem to mieszanka, która ma realną moc zmieniania Wałbrzycha.

Było głośno, było odważnie i przede wszystkim – było Razem Lepiej!

Inspiracja dla innych: Jak zrobić to u siebie?

Projekt „Razem Lepiej” to nie tylko zestaw spotkań, to model działania, który można (i warto!) multiplikować. Nauczyliśmy się na własnych błędach i sukcesach, jak budować mosty tam, gdzie wcześniej były mury. Oto nasz sprawdzony zestaw kroków dla przyszłych organizatorów:

1. Wyjdź poza bańkę (Integracja). Nie ograniczaj się do jednej szkoły czy jednej grupy liderów. Zaprosz

do współpracy osoby z różnych środowisk – u nas kluczem było połączenie liceum ogólnokształcącego z młodzieżą z ośrodka socjoterapii. To właśnie w punkcie styku różnych doświadczeń rodzą się najciekawsze pomysły.

2. Daj im narzędzia, nie tylko mikrofon (PhotoVoice). Zamiast prosić młodzież o napisanie wypracowania o problemach miasta, daj im aparat. Metoda PhotoVoice jest genialna, bo obniża próg wejścia – każdy potrafi zrobić zdjęcie. Obraz jest trudniejszy do zignorowania przez decydentów niż suchy tekst w ankiecie.

3. Zadbaj o „wnętrze” liderów (wsparcie i coaching). Aktywizm bywa obciążający. Nasz model pokazał, że warsztaty z radzenia sobie ze stresem i budowania odporności psychicznej są równie ważne, co nauka pisania wniosków. Chcesz mieć trwałe rezultaty? Zainwestuj w dobrostan swoich wolontariuszy. Zawsze możesz skorzystać z doświadczenia innych, bardziej doświadczonych liderów, trenerów, coachów, mentorów.

4. Bądź cierpliwy wobec procesu (Aneksy to nie porażka). Nasz projekt trwał 24 miesiące zamiast planowanych 16. Życie pisze własne scenariusze – wybory, zmiany w urzędach, dynamika w grupie młodzieżowej. Nie bój się prosić o wydłużenie czasu realizacji.

Lepiej dowieźć wysoką jakość później, niż bylejaką w terminie. Nam się udało – warto próbować.

5. Rozmawiaj z „dorosłymi” od pierwszego dnia. Nie czekaj z prezentacją wyników do końca projektu. My pokazaliśmy nasze pierwsze zdjęcia na evencie otwierającym (Moc Pomocy). Dzięki temu urzędnicy i prezydenci wiedzieli o nas od początku i czuli się częścią procesu, a nie tylko odbiorcami końcowego raportu.

6. Wyjdź w przestrzeń (gra terenowa). Edukacja obywatelska nie musi być nudna. Stworzenie gry terenowej na podstawie zdiagno-

zowanych potrzeb to świetny sposób na to, by rezultaty projektu żyły dalej w przestrzeni miejskiej i angażowały kolejne roczniki młodzieży.

Twój ruch! Każda miejscowość ma swoją specyfikę, ale mechanizm „Razem Lepiej” jest uniwersalny. Opiera się na zaufaniu, oddaniu sprawczości młodym i rzetelnym dialogu z władzą lub osobami, które wpływają i kształtują przestrzeń, w której żyjemy. Mamy nadzieję, że nasze doświadczenia ułatwią Wam start. Pamiętajcie – nie musicie od razu zmieniać całego świata. Zaczynjcie od jednego zdjęcia i jednej wspólnej rozmowy.

Justyna

To dopiero początek...

Dziękujemy, że przeszliście z nami przez te wszystkie etapy. Nasza publikacja „razem lepiej” kończy się tutaj, ale energia, którą wypracowaliśmy w Wałbrzychu, idzie dalej. Mamy nadzieję, że zainspirowaliśmy Was do działania, bo wierzymy, że głos młodych to nie jest pieśń przyszłości – to głos, który musi być słyszany tu i teraz.

Jeżeli zawarte tu informacje są dla Was inspirujące lub macie pytania, chcielibyście zacząć, może zrobić coś

podobnego – chętnie pomożemy, opowiemy, doradzimy. Korzystajcie z kontaktu:

- Łukasz Hoppe: +48 600 385 690
- E-mail: office@wuesem.org
- WWW: www.wuesem.org
- Facebook: facebook.com/wuesem
- Instagram: [@wu.es.em](https://www.instagram.com/wu.es.em)
- YouTube: [@YouthWalbrzychWSM](https://www.youtube.com/@YouthWalbrzychWSM)

Działamy, działamy, działamy

O programie Erasmus+: Więcej niż podróże

Realizacja projektu „razem lepiej” nie byłaby możliwa bez wsparcia programu Erasmus+. Choć wielu osobom kojarzy się on głównie ze studenckimi wyjazdami, jego oferta dla sektora młodzieży to potężny ekosystem możliwości, z którego skorzystaliśmy, realizując działania w ramach Akcji 1: Wspieranie uczestnictwa młodzieży.

Program ten to jednak znacznie szerszy wachlarz narzędzi, które pozwalają młodym ludziom i organizacjom takim jak WSM wypłynąć na szerokie wody:

Mobilność młodzieży i osób pracujących z młodzieżą Erasmus+ to przede wszystkim spotkania. W ramach projektów mobilnościowych młodzi ludzie mogą brać udział w Wymianach Młodzieży, gdzie grupy z różnych krajów wspólnie pracują nad ważnymi dla nich tematami – od ekologii po walkę z hejtem. Z kolei Mobilność osób pracujących z młodzieżą pozwala liderom, edukatorom i pracownikom NGO na udział w międzynarodowych szkoleniach i kursach, dzięki którym

przywozimy do Wałbrzycha najnowocześniejsze metody pracy, takie jak coaching czy techniki facilitacji.

Partnerstwa na rzecz współpracy (Akcja 2) To poziom dla tych, którzy chcą tworzyć innowacje na skalę międzynarodową. W ramach tych działań organizacje z różnych krajów łączą siły, by wspólnie wypracować trwałe rezultaty – mogą to być nowoczesne aplikacje mobilne, podręczniki dla nauczycieli czy nowe programy nauczania. To tutaj buduje się trwałe sieci współpracy, które sprawiają, że lokalne działania w naszym mieście zyskują europejską jakość.

Wsparcie rozwoju polityki

Turcja przyjeżdża do Wałbrzycha
(Projekt Living Pictures)

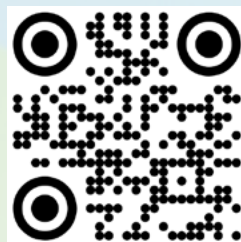
i współpracy (Akcja 3) To kluczowy obszar dla tych, którzy chcą mieć wpływ na system. Akcja 3 skupia się na zarządzaniu i budowaniu strategii młodzieżowych. To tutaj dzieje się prawdziwa magia dialogu strukturalnego – projekty te pozwalają na organizowanie debat i konsultacji na linii młodzież–politycy na najwyższych szczeblach. To dzięki takim narzędziom głos młodych z Wałbrzycha może dotrzeć nie tylko do Ratusza, ale i do struktur unijnych w Brukseli.

Dlaczego warto trzymać rękę na pulsie? Każda z tych akcji to kolejna szansa na rozwój. My w „Razem Lepiej” pokazaliśmy, że potrafimy skutecznie działać lokalnie, ale program Erasmus+ otwiera przed nami drzwi do całej Europy. Już rozważamy czy podobnego działania nie rozwinąć z partnerami z innych krajów...

Erasmus+ Projekt: United for a greener future

Podziękowania

Gorące podziękowania kierujemy do Łukasza Hoppe oraz Justyny Oleksy-Kaczorowskiej, którzy pomimo naszej zmienności byli zawsze w pobliżu stale w nas wierząc i motywując do działania. Zawdzięczamy Wam wiele owoców z tej wspólnej drogi i liczymy na więcej...

Ta publikacja powstała jako jeden z rezultatów projektu: „Razem Lepiej”, realizowanego przez Wałbrzyskie Stowarzyszenie Młodzieży wraz z partnerami

Więcej informacji o organizacji i działaniach podjętych w ramach projektu znajdziesz wewnątrz tej publikacji lub odwiedzając stronę:

www.wuesem.org

Publikacja: „Razem Lepiej”, w ramach projektu nr: 2023-1-PL01-KA154-YOU-000142923. Typ działania: KA154-YOU – Działania wspierające uczestnictwo młodzieży. Czas trwania projektu: wrzesień 2023 – sierpień 2025 (24 miesiące)

Koordynator: Wałbrzyskie Stowarzyszenie Młodzieży (WSM)

Zespół redakcyjny: Liderzy i uczestnicy projektu „Razem Lepiej”
we współpracy z kadrą Wałbrzyskiego Stowarzyszenia Młodzieży.

Dofinansowano ze środków UE. Wyrażone poglądy i opinie są jedynie opiniami autora lub autorów i niekoniecznie odzwierciedlają poglądy i opinie Unii Europejskiej lub Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji. Unia Europejska ani podmiot udzielający dotacji nie ponoszą za nie odpowiedzialności.

**Dofinansowane przez
Unię Europejską**

Projekt: Razem Lepiej
Lider: Wałbrzyskie Stowarzyszenie Młodzieży
Więcej informacji: www.wuesem.org